

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

Arvosana 8: Oppilas kuvailee työnteon ja yrittäjyyden merkitystä perheen toimeentulon lähteenä.

Sisältöalueet:

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

S4 Taloudellinen toiminta

Huom! Jos paikkakunnallanne on mahdollista tehdä yrityskylävierailu, se täyttää tavoitteen T5 sisällöt.

Laaja-alaisen osaamisen alueet, joita tehtävän avulla voidaan vahvistaa

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ohjeet opettajalle	2
Ohje oppilaalle	4
Arviointi.....	7

Ohjeet opettajalle

Tehtävän parissa oppilaat voivat työskennellä opettajan valinnan mukaisesti itsenäisesti tai pareittain / pienissä ryhmissä. Tehtävän arvioitu kesto on 1–2 oppituntia. Opettaja voi teetättää tehtävän sellaisenaan tai hyödyntää vain osia siitä huomioiden oppilaiden ikätason.

Tehtävä koostuu kahdesta eri osasta. Ensimmäisessä osassa oppilas tutustuu [kuvaan rahan kiertokulusta taloudessa](#). Tutustumisen jälkeen oppilas vastaa tehtäviin yrittäjyydestä ja työnteon merkityksestä lähiyhteisössään. (Tehtävän voi teettää myös Powerpoint/Slides-työnä, jolloin oppilaat esittelevät omat perheensä muulle luokalle.)

Tehtävän toisen osan painopisteenä on perheen toimeentulo. Materiaalina tehtävän tekemiseen on Martta-liiton julkaisemat infograafit. Ne esittelevät kohtuullisen kuluttamisen viitebudjetin erilaisille kotitalouksille.

Voit ladata infograafeja omalle tietokoneellesi. Klikkaamalla saat avattua infograafin tietokoneelle tallennettavassa tai tulostettavassa pdf-muodossa. Infograafit on päivitetty tammikuussa 2023.

Infograafeista lisätietoa:

<https://www.martat.fi/marttakoulu/omat-rahat/mita-elaminen-maksaa/>.

Infograafien pohjalta oppilas vastaa annettuihin kysymyksiin.

Linkit ladattaviin infograafeihin tässä:

https://www.martat.fi/wp-content/uploads/2023/01/takuusaatio_kohtuukulutus_yksin_asuva_alle_45-1.pdf

https://www.martat.fi/wp-content/uploads/2023/01/takuusaatio_kohtuukulutus_yksinhuoltaja_kaksi_lasta_2023.pdf

https://www.martat.fi/wp-content/uploads/2023/01/takuusaatio_kohtuukulutus_pikkulapsiperhe_kaksi_lasta.pdf

https://www.martat.fi/wp-content/uploads/2023/01/takuusaatio_kohtuukulutus_yksin_asuva_yli_65_vuotias_2023.pdf

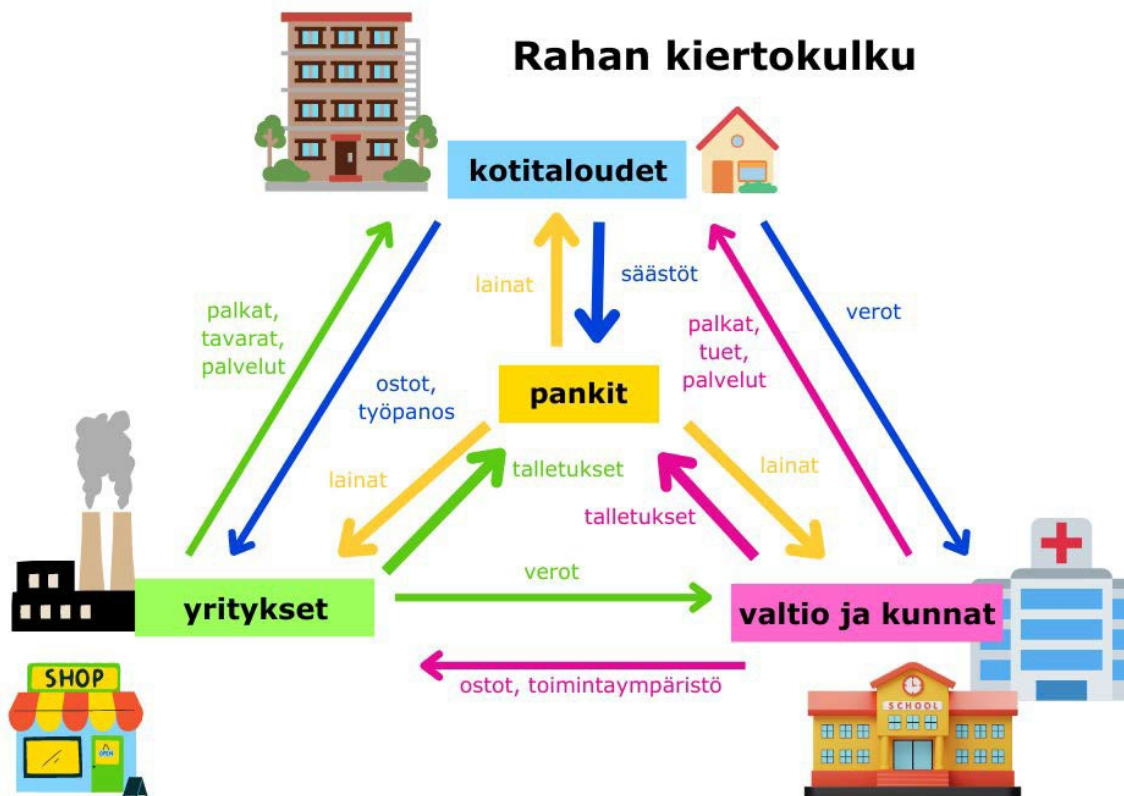
https://www.martat.fi/wp-content/uploads/2023/01/takuusaatio_kohtuukulutus_elakelaisparis_kunta_2023.pdf

Tehtäväpaketin lopussa on arviointiohjeet.

Ohje oppilaalle

Tehtävä koostuu kahdesta eri osasta. Ensimmäisessä vaiheessa pääset tutkimaan kuvaa. Tutki kuvaa kuvan alla olevien numeroitujen asioiden avulla. Etsi asiat kuvasta.

Kuvasta on esitetty myös kysymyksiä. Vastaa kysymyksiin kuvan tietojen avulla.

Rahan kiertokulku.pdf

1. Yritys maksaa palkkaa perheen vanhemmille.
2. Perheen isä ostaa ruokaa kaupasta.
3. Kauppa tilittää arvonlisäveron valtiolle.
4. Valtio maksaa lapsilisiä perheelle.
5. Osa perheen rahoista jää pankkiin säästöön.
6. Pankki antaa lainaa perheelle.
7. Perhe teettää keittiöremontin.
8. Remonttiyritys maksaa palkkaa työntekijöilleen.
9. Työntekijä maksaa veroa valtiolle.
10. Valtio ostaa vanhuspalveluita hoivayritykseltä.

Tehtävä 1

A

- 1) Aloita ensin silmäilemällä kuvaa. Mitä uusia käsitteitä siitä löydät? Kirjoita uudet käsitteet ylös ja etsi käsitteille selitykset esim. oppikirjan sanastoa hyödyntäen. Merkitse erikseen ne sanat, joita et ymmärtänyt. (Käy sanat läpi yhdessä parisi kanssa.)
- 2) Mitä eri yrityksiä tiedät? Nimeä vähintään kolme eri alan yritystä. Apua saat lukemalla kuvan alla olevan tekstin.
- 3) Mihin yrityksiä tarvitaan?
- 4) Mitä tarkoitetaan kotitalouksilla?
- 5) Mihin tarvitaan pankkeja?
- 6) Mitä tehtäviä on valtiolla ja kunnilla?
- 7) Mikä on vero? Miksi veroja maksetaan?

B

Mitä vaikutuksia yrityksille on sillä, jos:

- 1) perhe ei osta enää tuotteita lähikaupasta, jossa myydään paljon paikallisten yrittäjien tuotteita
- 2) tuotteiden hinnat nousevat
- 3) kuljetuskustannukset nousevat
- 4) yrittäjä haluaa laajentaa toimintaansa
- 5) valtio nostaa verotusta?

Tehtävä 2

Tässä osiossa pääset tutustumaan erilaisten esimerkkiperheiden kuluttamiseen (opettaja, ks. Martta-liiton infograafit). Esimerkeissä on huomioitu erilaisia menoja siitä näkökulmasta, mitä eläminen maksaa Suomessa. Tutustu ensin huolella opettajan jakamiin materiaaleihin ja vastaa sen jälkeen seuraaviin kysymyksiin opettajan antaman ohjeen mukaisesti. Huomaa myös tehtävän 1 liitteenä oleva kuva rahan kiertokulusta yhteiskunnassa.

Kysymykset:

- 1) Mistä perhe saa rahaa?
- 2) Mihin perheillä kuluu kuukaudessa eniten rahaa?
- 3) Valitse esimerkkiperheistä kaksi ja vertaa heidän elämänsä menoja. Mitä huomioita teet?
- 4) Mitä vaikutuksia valitsemillesi (2) esimerkkiperheille olisi, jos
 - a) yritys, jossa huoltaja on töissä, lopettaa toimintansa
 - b) tuotteiden hinnat nousevat
 - c) auto menee rikki ja tarvitsee huollon
 - d) perhe varaa yhteisen kesälomamatkan
 - e) joku perheestä rikkoo puhelimensa?

4) Säästäminen on hyvä keino varautua yllättäviin menoihin. Mistä valitsemasi esimerkkiperhe voisi säästää? Anna kaksi eri esimerkkiä.

Arviointi

Työn voi teettää kirjallisesti tai suullisesti. Kysymykset ja materiaalit voi ladata mahdollisuuksien mukaan vaikkapa luokan edessä esitettäväksi esityspohjaksi (Powerpoint tai Slides). Esitysten pohjalta voidaan käydä luokassa keskustelua yrittäjyyden ja palkkatyön merkityksestä yksilölle, kotitalouksille ja yhteiskunnalle (kts. arviointikriteerit).

Oppilaille voi myös jakaa tarkasteluun yhden esimerkkiperheen per ryhmä, jolloin esimerkkiperheet tuloineen ja menoineen tulevat esitetyksi koko luokalle. Tällöin myös muutokset taloudessa tulevat paremmin esiin.

Oppilas voi myös vastata suoraan esitettyihin kysymyksiin. Tällöin arviointi perustuu siihen, miten kattavasti oppilas on osannut kysymyksiin vastata. Esityksissä opettaja arvioi antamansa ohjeen mukaisesti myös esittämiseen liittyviä ansioita.

5	Oppilas tunnistaa palkkatyön ja yrittäjyyden eroja.
7	Oppilas antaa esimerkkejä palkkatyön ja yrittäjyyden piirteistä ja nimeää niitä edustavia ammatteja.
8	Oppilas kuvailee työnteon ja yrittäjyyden merkitystä perheen toimeentulon lähteenä.
9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä lähiyhteisössään.